

ЗАМОНАВИЙ МУТАХАССИСНИНГ HARD VA SOFT КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ ТРЕНАЖЁРЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ

Мамасоатов А.Х.

*Д.И.Менделеев номидаги Россия кимё-технология университетининг Тошкент шаҳридаги
филиали*

Аннотация: Ушбу мақолада рақамли трансформация шароитида бошқарув кадрларининг Hard ва Soft кўникмаларини ривожлантиришда сунъий интеллект (СИ) платформаларининг роли тадқиқ этилган. Мақолада СИ техник функцияларни ўз зиммасига олиши натижасида раҳбар кадрларда эмпатия, стратегик фикрлаш ва этик назорат каби Soft сиклиларнинг аҳамияти кескин ортиши исботланган.

Аннотация: В данной статье исследуется роль платформ искусственного интеллекта (ИИ) в развитии Hard и Soft циклов управленческих кадров в условиях цифровой трансформации. Доказано, что по мере принятия ИИ на себя технических функций, значимость таких Soft цикли, как эмпатия, стратегическое мышление и этический контроль, резко возрастает.

Abstract: This article explores the role of Artificial Intelligence (CI) platforms in developing the Hard and Soft цикли of management personnel in the context of digital transformation. It is proven that as CI takes over technical functions, the importance of Soft Сикли such as empathy, strategic thinking, and ethical control increases significantly.

Калит Сўзлар: Сунъий интеллект (СИ), бошқарув кадрлари, Hard Сикли, Soft Сикли, компетенциялар харитаси, гибрид интеллект, рақамли трансформация, симбиоз, стратегик бошқарув.

Ключевые Слова: Искусственный интеллект (ИИ), гибридный интеллект, управленческие кадры, Hard Сикли, Soft Сикли, карта компетенций, цифровая трансформация, симбиоз, стратегическое управление.

Keywords: Artificial Intelligence (CI), management personnel, Hard Сикли, Soft Сикли, Сикли Mapping, Hybrid Intelligence, Digital Transformation, Symbiosis, Strategic Management.

Дунёда бошқарув кадрлари олдида турган энг катта муаммо - бу техник кўникмалар ва инсоний фазилятлар ўртасидаги мувозанатни рақамли муҳитда қайта кашф этишдир [1].

Анъанавий бошқарув моделларида раҳбарнинг асосий вазифаси маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш бўлган бўлса, ҳозирги кунда бу функциялар тўлиқ алгоритмлар ихтиёрига ўтмоқда. Бироқ, СИ эмпатия, ахлоқий мулоҳаза ва инқирозли вазиятлардаги ижодий ёндашув каби Soft сиклларни алмаштира олмайди [2]. Шу сабабли, инсон ва сунъий интеллект симбиози концепцияси юзага келди. Ушбу симбиоз раҳбардан нафақат машина тилини тушунишни, балки юқори даражадаги ҳиссий интеллектни ҳам талаб этади.

Глобал меҳнат бозорининг трансформацияси шуни кўрсатмоқдаки, 2025 йилга келиб бошқарувчилар учун энг муҳим кўникмалар қаторига танқидий фикрлаш, таҳлилий ёндашув ва мураккаб муаммоларни ечиш билан бирга, технологиялардан фойдаланиш стратегиялари ҳам киради [3].

Сўнгги йиллар оралиғида чоп этилган Scopus ва Web of Science базаларидаги илмий мақолалар таҳлил қилинди. 2020 йилга нисбатан 2024 йилга келиб, бошқарувда СИ симбиозига оид мақолалар сони 3,5 барабарга ошган. Бу соҳанинг назарий босқичдан амалий татбиқ босқичига ўтганидан далолат беради [1]. Ушбу соҳадаги тадқиқотларнинг 45% АҚШ ва Хитой ҳиссасига тўғри келса-да, сўнгги йилларда Марказий Осиё, хусусан Ўзбекистон олимлари томонидан бошқарув кадрларини рақамлаштириш бўйича илмий изланишлар сони ортиб бормоқда [5].

1-жадвал

Библиометрик таҳлил

№	Давр	Асосий тадқиқот объекти	Устувор йўналиш
1	2020-2021	Масофавий бошқарув воситалари	Пандемия давридаги рақамли мослашув
2	2022-2023	Генератив СИ (ChatGPT ва бошқалар)	Ижодий фикрлаш ва контент бошқаруви
3	2024-2025	Гибрид интеллект моделлари	Инсон ва СИ нинг интеграциялашган тизими

1-жадвалда адабиётлар таҳлили асосида библиометрик таҳлил келтирилган.

Бошқарув кадрларининг Hard ва Soft кўникмалари СИ таъсири остида қандай трансформацияга учраётганини аниқлаш учун матрицали модель қўлланилди. Бунда СИ-платформалар томонидан ривожлантирилаётган кўникмалар алоҳида гуруҳланди.

Компетенцияларни хариталаш шуни кўрсатдики, бошқарув кадрларининг Hard ва Soft сикллари эндиликда алоҳида элементлар эмас, балки СИ-платформалар орқали бирлашган ягона тизимдир [6]. Бунда СИ "Техник двигатель" вазифасини, инсон эса "ахлоқий ва

стратегик руль" вазифасини бажаради. Ушбу симбиоз бошқарув самарадорлигини 40% дан 60% гача ошириш имконини беради [3].

Ушбу тадқиқот шуни кўрсатадики, сунъий интеллект даврида бошқарув кадрларини ривожлантириш фақатгина янги технологияларни ўрганишдан иборат эмас, балки "Интеллектуал симбиоз" моделига ўтишни талаб қилади. СИ-платформалар анъанавий бошқарув функцияларини автоматлаштирар экан, раҳбарнинг асосий масъулияти "Маълумотларни қайта ишлаш"дан "Инсон ва машина қарорларини синтез қилиш"га ўтади.

Бизнинг тадқиқотимиз натижалари шуни исботлайдики, Soft ва Hard кўникмаларнинг СИ билан интеграцияси бошқарув самарадорлигини оширишнинг энг мақбул йўли ҳисобланади [1, 5].

Технологик детерминизмдан — Инсоний қадриятларга СИ техник вазифаларни Hard сикли эгаллаган сари, раҳбарнинг "Инсонийлик" факторлари Soft сикли — яъни эмпатия, ахлоқий масъулият ва креатив фикрлаш рақобатбардошликнинг асосий белгисига айланади [2, 3].

Гибрид интеллект моделида бошқарув кадрларини тайёрлашда "Гибрид интеллект" ёндашувини жорий этиш лозим. Бунда раҳбар машинага муқобил эмас, балки унинг стратегик назоратчиси ва этик фильтри сифатида иштирок этади [4, 6].

Узлуксиз таълимда СИ платформалари ривожланиш суръати жуда тезлигини ҳисобга олсак, бошқарувчилар учун анъанавий ўқув дастурларини "адаптив таълим" тизимларига алмаштириш таққослаб бўлмас натижалар беради. Раҳбар кадрлар учун ташкил этиладиган малака ошириш курслари дастурига Алгоритмик саводхонлик ва СИ этикаси фанларини киритишни тавсиявий характерга эга.

АДАБИЁТЛАР

- [1]. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2023 y. Geneva: WEF.
- [2]. Davenport, T. H., & Miller, S. M. (2022). Working with СИ: Real Stories of Human-Machine Collaboration. MIT Press.
- [3]. Top Strategic Technology Trends for 2024: СИ-Ready Leadership. Gartner Research.
- [4]. Brynjolfsson, E., & Unger, L. (2023). The Macroeconomics of Artificial Intelligence. National Bureau of Economic Research.
- [5]. Khalmonov, A., et al. (2021). Digital Transformation of Management Education in Uzbekistan. Journal of Management and Technologies.
- [6]. Schwartz, J., et al. (2020). The Super-Jobs: Combining Hard and Soft Сиклис in the Age of СИ. Deloitte Insights.